

**ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ТЯХ, ВЪВ
ВРЪЗКА С ПРЕДЛАГАНИТЕ ОТ ИП ИНТЕРКАПИТАЛ
МАРКЕТС АД УСЛУГИ**

Настоящият документ представлява общо описание на финансовите инструменти по чл. 48 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 година за допълване на Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници, и за даването на определения за целите на посочената директива („Делегиран регламент 2017/565“). Целта е да бъдат информирани всички клиенти (бъдещи и настоящи) на ИП „Интеркапитал Маркетс“ АД (Посредника) за рисковете, свързани с инвестирането във финансови инструменти във връзка с предлаганите от Посредника услуги, така че да са в състояние да разберат естеството на финансовите инструменти и характерните за тях рискове, и в резултат на това да вземат информирани инвестиционни решения.

Видове финансови инструменти

1. ценни книжа - прехвърлими права, регистрирани по сметки в Централния депозитар, а за държавните ценни книжа - регистрирани по сметки в Българската народна банка или в поддепозитар на държавни ценни книжа, или в чуждестранни институции, извършващи такива дейности (безналични ценни книжа), или документи, материализиращи прехвърлими права (налични ценни книжа), които могат да бъдат търгувани на капиталовия пазар, с изключение на платежните инструменти, като:

1.1. акции в дружества и други ценни книжа, еквивалентни на акции в капиталови дружества, персонални дружества и други юридически лица, както и депозитарни разписки за акции;

1.2. облигации и други дългови ценни книжа, включително депозитарни разписки за такива ценни книжа;

1.3. други ценни книжа, които дават право за придобиване или продажба на такива ценни книжа или които водят до парично плащане, определено посредством ценни книжа, валутни курсове, лихвени проценти или доходност, стоки или други индекси или показатели.

2. инструменти, различни от ценни книжа:

1.1. инструменти на паричния пазар - инструменти, които обичайно се търгуват на паричния пазар, като краткосрочни държавни ценни книжа (съкровищни бонове), депозитни сертификати и търговски ценни книжа, с изключение на платежните инструменти;

1.2. дялове на предприятия за колективно инвестиране;

1.3. опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент и други деривативни договори върху ценни книжа, валута, лихвени проценти, доходи или други деривативни инструменти, индекси или финансови показатели, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка или чрез парично плащане;

1.4. опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент и други деривативни договори върху стоки, задълженията по които трябва да бъдат изпълнени чрез парично плащане или задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане по искане на една от страните (извън случаите на неизпълнение или друго основание за прекратяване на договора);

1.5. опции, фючърси, суапове и други деривативни договори върху стоки, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка, когато те се търгуват на регулиран пазар и/или на многостранна система за търговия;

1.6. опции, фючърси, суапове, форуърдни договори и други деривативни договори върху стоки, извън посочените по т.1.5, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка, които не са търговски ценни книжа и които съгласно чл. 38, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1287/2006 на Комисията имат характеристиките на други деривативни финансови инструменти в зависимост от това дали подлежат на клиринг и сетълмент, включително чрез признати клирингови къщи, или се използват като обезпечение при маржин покупки или къси продажби;

1.7. деривативни финансови инструменти за прехвърляне на кредитен риск; 1.8. договори за разлики;

1.9. опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент, както и всякакви други деривативни договори във връзка с изменения на климата, товарни тарифи, цени на квоти за търговия с емисии, проценти на инфлация и други официални икономически статистически показатели, задълженията по които трябва да бъдат изпълнени чрез парично плащане или задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане по искане на една от страните (извън случаите на неизпълнение или друго основание за прекратяване на договора), както и всякакви други деривативни договори, свързани с активи, права, задължения, индекси и показатели извън посочените по този член, които имат характеристиките на другите деривативни финансови инструменти в зависимост от това дали се търгуват на регулиран пазар, подлежат на клиринг и сетълмент, включително чрез признати клирингови къщи, или се използват като обезпечение при маржин покупки или къси продажби, както и деривативните договори съгласно чл. 38, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1287/2006.

ИП Интеркапитал Маркетс приема и изпълнява нареждания главно, но не само, за следните финансови инструменти:

- 1. Акции** - вид финансов инструмент, удостоверяващ собственост в дадено дружество и представляващ иск върху съответна част от активите и печалбата на компанията. Ациите дават право на техните притежатели да гласуват в общото събрание на акционерите дружеството-издател и да получават дивиденди. Дивидентите не са гарантирани, и едно дружество може да вземе решение да не изплаща дивиденди или да изплати по малка сума от предишни периоди.
- 2. Облигации** - вид дългов финансов инструмент, с покупката на който инвеститорът встъпва в ролята на кредитор на дружеството-емитент. Облигациите се характеризират с различни договорни условия между емитента и кредитори. Основни параметри на една облигация са срок за изплащане на задълженията по облигационния заем, лихвен процент по задължението и периодичност на неговото изплащане, обезпеченост на облигацията и ред при погасяване. Емитент на облигацията може да бъде както

държавата така и частни компании. Специфично при търговията с облигации е наличието на котировки за чиста и мръсна цена (цена включваща натрупаната до момента лихва) като на БФБ се обявяват и двете цени.

3. **Права, при увеличение на капитала, приети за търговия на БФБ** - ценни книжа, които дават право за записване на определен брой акции във връзка с взето решение за увеличаване на капитала на публично дружество. Това са срочни деривативни финансови инструменти, които първоначално се издават само на съществуващи акционери и които се търгуват на БФБ. Правата при увеличение на капитала също са безналични ценни книжа (и в това отношение за тях важи казаното по-горе относно акциите).
4. **Компесаторни инструменти** - различни видове инструменти, издавани по силата на няколко закона (например, законите с реституционни цели), които могат да се използват като специално платежно средство при определени обстоятелства – например при приватизация или закупуване на държавни имоти и вещни права върху такива имоти, както и за други цели. Те се издават в безналична форма, регистрират се в „Централен депозитар“ АД и се търгуват на БФБ.
5. **Депозитарни разписки** – ценни книжа, които се издават въз основа на ценни книжа на емитент, регистриран в друга държава, и дават право на техните притежатели да упражнят правата, свързани с базовите ценни книжа.
6. **Колективни инвестиционни схеми** – инвестиционни дружества, договорни фондове или дялови тръстове, които инвестират в ценни книжа и инструменти на паричния пазар парични средства, набрани чрез предлагане на дялове.
7. **Държавни ценни книжа** – дългови ценни книжа, издавани и гарантирани от съответната държава. Характеризират се основно с риска на страната-емитент.
8. **Деривативни инструменти** – инструменти, чиято стойност е производна от стойността на даден актив. Вместо да търгуват със самия актив, участниците в пазара се договарят за обмяна на пари, активи или друга стойност в бъдещ момент.
9. **Опции** – деривативен финансов инструмент, който изразява правото за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена до изтичането на определен срок или на определена дата.
10. **Фючърси** – деривативен финансов инструмент (стандартизиран), който изразява правото и задължението за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена на определена дата.
11. **Форуърдни договори** – деривативен финансов инструмент (нестандартизиран), който изразява правото и задължението за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена на определена дата. По-голяма част от отношенията при такъв тип договори се уреждат чрез пряка доставка.
12. **Договори за разлики** – деривативен инструмент, който изразява правото за получаване, съответно задължението за заплащане, на разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксираната им в договора цена.
13. **Маржин покупки** – покупки на ценни книжа чрез заеман капитал. Позволява откриване на по-голяма дълга или къса позиция чрез финансиране със заем, отколкото използването само на собствен капитал.

14. Къси продажби – продажби на ценни книжа, които инвеститорът не притежава. При късите продажби отново има кредитна операция по получаването на заем. Особеността е, че заемът е в ценни книжа и неговата стойност не е фиксирана, а се мени при промяна на цените на тези ЦК.

Инструментът къса продажба се използва от инвеститори, които очакват, че цените на дадени ценни книжа ще падат. За да реализират печалба от това очакване, инвеститорите трябва да продадат на текущата цена ценните книжа, които са взели на заем и след време, когато цената падне, да ги купят обратно и да ги върнат на заемодателя на ценната книга.

15. Валута или парите в общоприета форма, включително банкноти и монети, които се емитират от правителството на дадена държава и циркулират в икономиката. Валутата е основа за търговията, тъй като е средство за размяна на стоки и услуги. Котирането и ценовата структура на валутите, които се търгуват на валутните пазари се определят като стойността на дадена валута се сравни с друга валута. Първата валута от валутната двойка се нарича базова валута, а втората валута се нарича котирана. Валутната двойка показва какво количество от котираната валута е необходимо за закупуването на единица от базовата валута. Валутната търговия включва едновременно покупка на едната валута и продажба на другата валута от валутната двойка. Валутната двойка може да бъде разглеждана и като самостоятелна единица, инструмент, който може да бъде купуван и продаван. При покупката му се купува базовата валута и едновременно с това се продава котираната валута. Цена купува (bid) показва колко от котираната валута е необходимо за закупуването на единица от базовата валута. Обратно, при продажба на валутната двойка се продава базовата валута и се купува котираната. Цена продава (ask) показва колко се получава от котираната валута при продажба на единица от базовата валута.

II. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

2.1. Търговията с финансови инструменти крие съществени рискове и не е подходяща за всеки инвеститор. Търговията на финансовите пазари не е подходяща за инвеститори, търсещи стабилен доход, тъй като приходите от такава дейност са непостоянни и несигурни. При финансовите инструменти рядко съществува гаранция за това, че първоначално инвестираната сума няма да бъде изгубена и почти никога не съществува гаранция, че обещаният или очакван доход (напр. дивидент върху привилегировани акции или лихвени плащания по корпоративни облигации) ще бъде реализиран.

2.2. Финансовите пазари имат силно волатилен характер, т.е. открояват се с променливост на цени и котировки на финансовите инструменти. Цените на търгуваните финансови инструменти се влияят от много и разнообразни фактори, между които: промени в съотношението на търсенето и предлагането; световната търговия; данъчната, монетарната, регулационната и външната политика на страните; важни икономически и политически новини; промени в лихвените равнища; операции на централните банки и големите играчи; обезценяване на валутите; реално представяне на стопански предприятия в съответния им сегмент; прогнози и очаквания на пазарните участници, както и още много други фактори. **2.3.** Регулираните пазари могат да налагат ценови ограничения по отношение на търгуваните на тях финансови инструменти, както и да преустановяват търговията с отделни емисии. ИП Интеркапитал Маркетс АД предупреждава своите клиенти, че в отделни случаи инвеститорът може да поеме финансови и други допълнителни задължения като резултат от сделки с финансови инструменти,

включително непредвидени задължения, допълнителни към разходите за придобиване на инструментите.

2.4. Маржин търговията – използването на "лостов" механизъм (ливъридж) умножава както печалбите, така и загубите и относително малки движения на пазара могат да окажат голям ефект върху клиентските позиции. В резултат на това, внесените средства, представляващи гаранция по отворените позиции, могат да бъдат напълно изчерпани. Доколкото предоставянето на определени услуги или търговията с някои финансови инструменти и други активи (напр. валути) от или чрез ИП Интеркапитал Маркетс АД предполага или допуска инвестирането при ливъридж – при спазване на нормативни изисквания и пазарни практики – ИП Интеркапитал Маркетс АД изисква от клиентите си предоставянето на гаранция за поемането на евентуални загуби – маржин.

III. Рискове, характерни за отделните финансови инструменти

3.1. Акции – Рисковете, произтичащи от инвестиции в акции, са свързани основно с възможността за тяхното обезценяване и реализиране на загуба на инвестираните средства. Причините за обезценка на акциите могат да бъдат най-различни:

- ценови риск и риск от волатилност - пазарната цена на акциите може да варира значително, като на моменти може да бъде по-ниска от нетната стойност на притежаваните активи или номиналната стойност на самите акции. Динамиката на цените може да бъде значителна в посока увеличение или намаление, като колебанията понякога могат да бъдат бързи, големи и непредвидими. В редица случаи появата на такива колебания не е свързана или не съответства на резултатите от дейността на Дружеството и не могат да бъдат предвидени;

бизнес риск – свързан с резултатите на компанията. Цените на акциите зависят непосредствено от резултатите на компанията, върху която са издадени. Затова влошаване на резултатите на компанията може да повлияе негативно върху цената на акциите ѝ;

риск, свързан със спецификата на акциите. Това е риск, отнасящ се изключително за конкретно разглеждано дружество, обусловен от специфичните му особености, пазари, продукция, конкуренти, др.;

риск, свързан с ликвидността на акциите – ИП може да не успее да изпълни подадено нареждане на клиент ако моментното състояние на пазара и на котировките на дадена компания не позволяват сделки в желаните от клиента обем и цена;

систематичен риск – свързан е със състоянието на икономиката като цяло и конкретния отрасъл, в който оперира компанията. Влошаване на икономическите условия или условията в даден отрасъл може да повлияят негативно върху цените на акциите;

инфлационен риск – висока инфлация в страната може да отблъсне инвеститорите. Ниска инфлация може да повлияе също негативно, като инвеститорите прехвърлят своите средства от акции в друг тип финансов инструмент – напр. облигации. Изтеглянето на средствата на инвеститорите в акции може да се отрази негативно на цената им;

политически риск – политическа нестабилност може да отблъсне инвеститорите. Изтеглянето на средствата на инвеститорите в акции може да се отрази негативно на цената им;

данъчен риск - данъците, плащани от търговските субекти, включват данъци при източника, местни (общински) данъци и такси, данък върху корпоративната печалба, данък добавена стойност, акцизи, износни и вносни мита и имотни данъци;

Инвеститорите трябва да вземат под внимание, че стойността на инвестиция в акциите може да бъде неблагоприятно засегната от промени в действащото данъчно законодателство, включително в неговото тълкуване и прилагане.

риск, свързан с насрещната страна по сделката и риск, свързан със сетълмента. Въпреки, че принципът на сключване на сделките на регулираните пазари най-често е „доставка срещу плащане” – DVP, т.е. купувачът получава акциите, след като е заплатил за тях и обратно, съществува, макар и малко вероятен, риск насрещната страна по сделката да не извърши или да забави изпълнението на своето задължение по сделката;

валутен риск - проявява се в случаите, когато инвестициите са направени в чуждестранна валута и стойността им зависи от курса на съответната валута;

риск на емитента и липса на гаранция за изплащане на дивиденди - акциите не дават никаква гарантирана доходност и ако търговската дейност на емитента търпи неуспех, стойността им може да се понижи и изплащането на дивиденди може да се окаже невъзможно. Дивидентите не са гарантирани, и едно дружество може да вземе решение да не изплаща дивиденди при търговия с маржин покупки и/или къси продажби - риск от предсрочно затваряне на позиции или възникване на изискуемост на отпуснатия маржин заем и/или на заетите ценни книжа;

риск от неупражняване на право на глас по ценните книжа, отчитани като обезпечение в сметките за маржин покупки и/или къси продажби;

риск от възникване на допълнителни задължения към финансиращата страна, надхвърлящи като стойност размера на предоставеното обезпечение за осъществяване на маржин покупки и/или къси продажби;

риск от неучастие в увеличение на капитала на емисии, служещи като обезпечения за осъществяване на маржин покупки и/или къси продажби;

риск от неблагоприятно данъчно третиране на приходи и компенсации, получени в следствие на осъществени маржин покупки и/или къси продажби;

риск, свързан с възникване на необходимост от предоставяне на допълнително обезпечение поради неблагоприятно движение на цената на акциите, служещи за обезпечение по маржин покупки и/или къси продажби;

риск, свързан със служебно разпродаване на предоставеното обезпечение (частично или в пълен размер) в случай на достигане на ликвидационно ниво.

3.2. Депозитарни разписки Основните рискове, които понасят инвеститорите в депозитарни разписки, са рисковете, характерни за акциите, въз основата на които са издадени разписките, рисковете, свързани с пазара, на който са емитирани и се търгуват акциите, валутния риск на страната, в чиято валута са акциите.

3.3. Облигации

Рисковете, произтичащи от инвестиции в облигации, са свързани основно с възможността за тяхното обезценяване и реализиране на загуба на инвестираните средства. Рисковете при инвестиции в облигации могат да бъдат следните:

- бизнес риск - свързан с резултатите на компанията. Цените на облигациите зависят непосредствено от резултатите на компанията, върху която са издадени. Затова влошаване на резултатите на компанията може да повлияе негативно върху цената на облигациите ѝ.
- риск, свързан със спецификата на облигациите – рискът може да бъде свързан с поскъпването на облигацията непосредствено преди изплащане на дължимата периодична лихва и съответно поевтиняне на облигации след изплащането на лихвата.

- риск, свързан с ликвидността на облигациите - ИП може да не успее да изпълни подадено нареждане на клиент, ако моментното състояние на пазара, и на котировките на дадена компанията, не позволяват сделки в желаните от клиента обем и цена.
систематичен риск - свързан е със състоянието на икономиката като цяло, и отрасъла, в който оперира компанията по-конкретно. Влошаване на икономическите условия, или условията в даден отрасъл, може да повлияят негативно върху цените на облигациите.
- инфлационен риск – повишаване на инфлацията може да повлияе негативно върху цената на облигациите. Повишаването на инфлацията намалява доходността на облигациите, което може да отблъсне инвеститорите в този финансов инструмент.
- политически риск - политическа нестабилност може да отблъсне инвеститорите. Изтеглянето на средствата на инвеститорите в облигации може да се отрази негативно на цената им.
- данъчен риск – данъците, плащани от търговските субекти, включват данъци при източника, местни (общински) данъци и такси, данък върху корпоративната печалба, данък добавена стойност, акцизи, износни и вносни мита и имотни данъци.
Инвеститорите трябва да вземат под внимание, че стойността на инвестиция в облигации може да бъде неблагоприятно засегната от промени в действащото данъчно законодателство, включително в неговото тълкуване и прилагане.
- риск, свързан с насрещната страна по сделката и риск, свързан със сетълмента. Въпреки, че принципът на сключване на сделките на регулираните пазари найчесто е „доставка срещу плащане” – DVP, т.е. купувачът получава облигациите, след като е заплатил за тях и обратно, съществува, макар и малко вероятен, риск насрещната страна по сделката да не извърши или да забави изпълнението на своето задължение по сделката.
- валутен риск. Проявява се в случаите, когато инвестициите са направени в чуждестранна валута и стойността им зависи от курса на съответната валута.
- риск на емитента - поради различията във финансовата стабилност на отделните емитенти, рискът от невръщане на заема е различен. Поради презумпцията, че фалитите на държави са по-скоро изключения, техните дългове се считат за най-ниско рискови. Следващите в този ред са дълговете на общините. Макар и негарантирани от съответната държава, такива облигации се приемат за сигурни от корпоративните облигации. Последните са носители на най-висока степен на риск, което естествено е отразено и в по-високата доходност, която инвеститорите могат да получат.
- пазарен риск – риск, свързан с възможна промяна на пазарните лихвени равнища след момента на емитиране на облигации с фиксиран лихвен процент. Ако нивото на лихвите на дълговите пазари се увеличи, тогава спада цената на емитираните облигации, и обратно – при спадане на нивото на лихвите на дълговите пазари, се покачва цената на облигациите.

3.4. Държавни ценни книжа Характеризират се основно с риска на страната емитент.

Политически риск - това е рискът, произтичащ от политическите процеси в страната – риск от политическа дестабилизация, промени в принципите на управление, в законодателството, икономическата политика и данъчната система. Политическия риск е в пряка зависимост от вероятността за промени в неблагоприятна посока на водената от правителството; дългосрочна политика; в резултат възниква опасност от негативни промени в бизнес климата. - Макроикономически риск - това е рискът от макроикономически сътресения, които се измерват с реализирания икономически

растеж, увеличаване/намаляване на производителността и доходите на населението и др.

- Инфлационен риск - това е рискът от намаление на покупателната сила и обезценка на валутата, в която са емитирани ДЦК. Рискът от повишаване на инфлацията води съответно до обезценяване на направените инвестиции или стойността на спестяванията във времето.
- Валутен риск - този риск е свързан с възможността за обезценка на валутата на облигационната емисия. За България конкретно, това е риск от преждевременен отказ от условията на паричен съвет при фиксиран курс на националната валута 1.95583 лв. за 1 евро.
- Данъчен риск - данъците, плащани от българските търговски субекти, включват данъци при източника, местни (общински) данъци и такси, данък върху корпоративната печалба, данък добавена стойност, акцизи, износни и вносни мита и имотни данъци. Инвеститорите трябва да вземат под внимание, че стойността на инвестиция в ДЦК може да бъде неблагоприятно засегната от промени в действащото данъчно законодателство, включително в неговото тълкуване и прилагане.

3.5. Колективни инвестиционни схеми –

- Ликвиден риск - това е рискът, че при определени условия, може да се окаже трудно или невъзможно управляващото дружество да продаде притежавани от колективната инвестиционна схема ценни книжа на изгодна цена. В частност, този риск е най-голям относно неприетите за търговия на регулиран пазар ценни книжа. Ликвидността на дяловете може да бъде ограничена и в случаи, когато управляващото дружество временно преустанови обратното изкупуване на дяловете на инвестиционната схема.
- Пазарен риск - този риск се определя както от цялостното политическо и икономическо развитие на страната така и от развитието на сектора, в който оперира емитента, неговата финансова стабилност и перспективи за растеж и развитие. Съществена роля за пазарния риск играят и очакванията на инвеститорите за бъдещото развитие на страната/отрасъла/фирмата.
- Информационен риск - информационният риск се проявява в липсата на равностоен достъп до данни за емитента на дадена ценна книга и съответно, промени в нейните характеристики. Забавянето на информация, нейното частично разкриване или некоректно представяне би довело до неправилно инвестиционно решение, както и до негативен ефект върху стойността на инвестицията.
- Ценови риск - свързан е с възможността пазарната стойност на всяка една ценна книга да нараства или намалява, понякога много бързо и непредвидимо. Тези “колебания на цените”, могат да доведат до това дадена ценна книга да струва в даден момент много по-малко, отколкото в предходен момент. Тази динамика на цените е особено характерна за пазара на обикновени акции, чиито борсови цени могат да бъдат предмет на резки колебания в отговор на публично оповестена информация за финансовите резултати на дружеството, промени в законодателството или други съществени събития. Ценовият риск представлява рискът от неблагоприятна промяна в цените на дяловете на колективните инвестиционни схеми в резултат на промяна в оценката на нетните активи. Промяната в цената може да бъде както в посока на покачване, така и на понижаване. Не съществуват гаранции, че инвеститорите ще реализират положителен доход от притежаваните дялове на колективните инвестиционни схеми, както и че ще запазят стойността на първоначално направената инвестиция. Стойността на активите на

колективните инвестиционни схеми е зависима от решенията на портфолио мениджърите на управляващите дружества.

Това е рискът от промяна на цената на дяловете в резултат на промени в цените на активите в инвестиционния портфейл на колективните инвестиционни схеми. Ценовият риск на дяловете на колективните инвестиционни схеми, предизвикан от промяна в цените на отделните активи, е значително ограничен заради законовите изисквания при структуриране на инвестиционния му портфейл, допълнителните ограничения, предвидени с неговите правила и законово ограничените разходи.

- Риск при използването на деривати - освен пазарния, кредитния и ликвидния риск, дериватите носят и допълнителни, специфични за тях рискове. Дериватите са силно специализирани инструменти, чието използване изисква разбиране както на базовия актив, така и на механизма на действие на самия дериват. Сложността на дериватите изисква адекватни средства за наблюдение на сделките с тях, анализ на специфичните рискове и способност да се прогнозират цените.

Неблагоприятна промяна в цената на базовия актив, курс или индекс може да доведе до загуба на сума, по-голяма отколкото е инвестирана в деривата. Някои деривати имат потенциал за неограничена загуба. Съществува също и риск от погрешно оценяване на деривата. Много често оценката на дериватите е субективна. Вследствие на това може да се претърпят загуби при покупка на надценени деривати.

- Валутен риск - свързан най-вече с валутния риск, който носят инвестиционните инструменти в портфейлите.

При инвестиране в ценни книжа, акции и дългови ценни книжа, деноминирани в различни от лева и евро валути, ще се прилагат стандартни техники за застраховане (хеджиране) от валутен риск: покупка на валутни опции, форуърдни сделки, покупка или продажба на валута чрез спот сделки, покупка или продажба на фючърсни контракти.

- Оперативен риск - свързан най-вече с управлението на активите на колективните инвестиционни схеми и процеса на вземане на инвестиционни решения. Възможността от изтичане на информация за операциите на колективните инвестиционни схеми към външни лица и евентуалната им злоупотреба със същата информация е важна част от оперативния риск. Оперативният риск е свързан с нормалното функциониране на колективните инвестиционни схеми при инвестирането и управлението на активите, с цел изпълнение на инвестиционната политика, при спазване на поставените ограничения.

С оглед на постигане на инвестиционните цели управляващите дружества може да предприемат стратегия на по-активна търговия с активите и увеличаване на оборота с притежаваните активи. По-високият оборот с книгата в портфейлите на колективните инвестиционни схеми е свързан със заплащането на повече такси и комисионни за брокерски операции на инвестиционните посредници, с които управляващото дружество има сключени договори за брокерски услуги.

- Фирменият риск - свързва се с естеството на дейност на колективните инвестиционни схеми и засяга вероятността за реализиране на различна по величина ефективност на тази дейност. За всяко дружество е важно възвръщаемостта от инвестираните средства и ресурси да съответства на риска, свързан с тази инвестиция. Вероятността на тази възвръщаемост може да бъде отчетена чрез дисперсията и стандартното отклонение. Чрез тях се отчита разсейването на всички вариантни стойности на възвръщаемостта от изчислената средно претеглена величина и се дава специфична оценка на количествените аспекти на риска.

3.6. Деривативни инструменти – Освен пазарния, кредитния и ликвидния риск, дериватите носят и допълнителни, специфични за тях рискове. Дериватите са силно специализирани инструменти, чието използване изисква разбиране, както на базовия актив, така и на механизма на действие на самия дериват. Сложността на дериватите изисква адекватни средства за наблюдение на сделките с тях, анализ на специфичните рискове и способност да се прогнозира цените. Неблагоприятна промяна в цената на базовия актив, курс или индекс може да доведе до загуба на сума, по-голяма отколкото е инвестирана в деривата. Някои деривати имат потенциал за неограничена загуба. Съществува също и риск от погрешно оценяване на деривата. Много често оценката на дериватите е субективна. Вследствие на това може да се претърпят загуби при покупка на надценени деривати. Видове деривативни инструменти са опциите, фючърсите, форуърдите, суапове, договори за разлика.

3.7. Опции –

основният риск при инвестирането в опции е *ценовият риск*. В случая от важно значение е цената на базовия актив. За купувача на опция максималната загуба се равнява на платената премия за придобиването на опцията, а за издателя на опция максималната загуба е неограничена.

3.8. Фючърс –

основният риск за инвеститора във фючърсни контракти е рискът от неблагоприятна промяна в пазарната цена на базовия актив. Друг фактор, който е от значение е ежедневното преизчисляване и допълване на ценовите разлики.

Фючърсни контракти могат да бъдат търгувани, както на маржин, така и с реална доставка. Рисковете, свързани с маржин търговията, са обяснени по-долу.

3.9. Форуърдни договори –

Важен риск за инвеститора във форуърдни договори е рискът от неблагоприятна промяна в пазарната цена на базовия актив. Всяка от страните по договора поема също и риска, че другата страна може да не изпълни договорените условия. От значение е и фактът, че форуърдните контракти са слабо ликвидни и нямат вторичен пазар.

3.10. Договори за разлики –

рисковете при инвестиране в договори за разлика са аналогични на рисковете, характерни за базовите им активи, но договорите за разлика дават по-малки права на инвеститорите, например при покупка на договор за разлика върху акции, инвеститорът няма право на глас в Общото събрание на компанията и няма право на ликвидационна квота.

3.11. Маржин покупки

основният риск при осъществяването на маржин сделки е от понижаване или повишаване на пазарната цена на актива. В този случай инвеститорът би могъл да загуби всички парични средства по маржин сметката си и даже сума, по-голяма от инвестираната.

3.12. Къси продажби –

рискът за инвеститора при осъществяване на къси продажби е от повишаване на пазарната цена на актива, в който случай инвеститорът реализира загуба. Максималната загуба при извършване на къси продажби, е неограничена.

При маржин покупките и късите продажби са налице и следните други рискове:

- риск от възникване на допълнителни задължения към финансиращата страна, надхвърлящи като стойност размера на предоставеното обезпечение за осъществяване на маржин покупки и/или къси продажби;
- риск от неблагоприятно данъчно третиране на приходи и компенсации, получени в следствие на осъществени маржин покупки и/или къси продажби;
- риск, свързан с възникване на необходимост от предоставяне на допълнително обезпечение поради неблагоприятно движение на цената на финансовите инструменти, служещи за обезпечение по маржин покупки и/или къси продажби;
- риск, свързан със служебно разпродаване на предоставеното обезпечение

(частично или в пълен размер) в случай на достигане на ликвидационно ниво; **3.13. Валута** - най-важният риск при инвестиции във валута е рискът от неблагоприятна промяна на съответния валутен курс. Валутният курс е в зависимост от политическата стабилност, макроикономическата политика и показатели на страната, темпа на инфлацията, лихвените проценти, реализираните внос и износ и др. фактори.

Допълнителни разяснения по настоящия документ могат да бъдат получени на място, в офиса на ИП „Интеркапитал Маркетс“ АД на адрес: гр. София 1000, ул. „Добруджа“ 6, ет. 3 или в клона на Посредника в Полша, гр. Варшава 00-697, ул. Al. Jerozolimskie 61.